

SLOVENSKO KONSERVATORSKO DRUŠTVO

*Association of Conservators of Cultural Heritage of Slovenia
Association des conservateurs du patrimoine culturel de Slovénie*

Nagrado in priznanja, ki jih Slovensko konservatorsko društvo podeljuje svojim strokovnjakom za življenjsko delo in izjemne dosežke na področju konservatorstva in restavratorstva, je društvo poimenovalo po prvem poklicnem konservatorju v Sloveniji, akademiku dr. Francetu Steletu (1886-1972). Nagrada za življenjsko delo je najvišja in edina vseslovenska konservatorska nagrada in hkrati zahvala posameznikom za njihove izjemne rezultate strokovnega dela. Društvo vsako leto podeli poleg nagrade še tri priznanja; in sicer dve priznanji kolegom za njihove izstopajoče dosežke pri prenovah, ki so sad izvirnih strokovnih, tehnoloških ter drugih prizadevanj in iskanj pri ohranitvi in predstavitvi kulturne dediščine v Republiki Sloveniji in eno za lastnike ali druge državljane, ki s svojim zgledom pomagajo ohranjati slovensko kulturno dediščino.

Varuhi kulturne dediščine se že dalj časa zavedamo, da nepremične kulturne dediščine ni možno varovati samo na osnovi predpisov, ampak je potrebno večje sodelovanje tudi z ostalo strokovno javnostjo. Številni primeri dobrih praks kažejo, da ne smemo zanemariti tudi lokalnega okolja, saj se ob podpori lokalnih skupnosti zavedanje o pomenu ohranjanja kulturne dediščine povečuje. Upamo tudi, da bo država sistemsko uredila sofinanciranje obnove kulturnih spomenikov, saj brez te pomoči konservatorji svojega dela v bodoče ne bomo več uspeli opravljati.

Srečko Štajnbaher, predsednik SKD

**SLOVENSKO
KONSERVATORSKO
DRUŠTVO**

*Association of Conservators of Cultural Heritage of Slovenia
Association des conservateurs du patrimoine culturel de Slovénie*

Prejemnik Steletove nagrade za življenjsko delo in vrhunske konservatorske dosežke, ki so pomemben del ohranjanja in predstavljanja kulturne dediščine v Sloveniji:

Danilo Breščak

konservatorski svetovalec

Prejemniki Steletovih priznanj:

Dean Damjanovič

konservatorski svetovalec

ZVKDS OE Maribor

za uspešno celovito prenovo starega pokopališča na Ptujju.

Eda Belingar

konservatorska svetnica

ZVKDS OE Nova Gorica

za uspešno mednarodno promocijo in ohranjanje suhozidne gradnje v Sloveniji.

Hotel Memento Piran

za uspešno prenovo stavb v Piranu v družinski hotel.

Izkopavanja rimskega grobišča na Tičnici v Zloganju pri Škocjanu, leta 1979. (foto: Borut Križ, 1979)

Univerzitetni diplomirani arheolog Danilo Breščak se je odlikoval že v času študija na Filozofski fakulteti, ko je za diplomsko nalogo Antično bronasto posodje v Sloveniji prejel študentsko Prešernovo nagrado. Začetne delovne izkušnje je nabral v petih letih dela kustosa – arheologa v Dolenjskem muzeju. Z njimi je nadgradil sodelovanje nekdanjega študenta z dolgoletnim kustosom, arheologom Tonetom Knezom. Od leta 1980 naprej je bil zaposlen v Enoti za varstvo naravne in kulturne dediščine Zavoda za družbeno planiranje v Novem mestu. Leta 1983 se je ta reorganizirala v samostojen Zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine.

Breščak je postal prvi konservator arheolog Dolenjske in Bele krajine. Skupaj z maloštevilnimi sodelavci je pionirsko oral ledino pri ohranjanju dediščine, zlasti v pripravi registra arheoloških najdišč na območju zavoda. Zasnovo in vzpostavitev arheološke konservatorske prakse so strokovnjaki od terenskih topografij, dokumentiranja, arheoloških raziskav z vsemi poizkopalnimi pristopi razvili do posameznih prezentacij in razstav, ki so bile v mnogih primerih inovativni dosežek za slovensko konservatorsko stroko. Terenske raziskave so bile temelj za učinkovito ohranjanje dragocene dediščine in kasneje za vpise v Register kulturne dediščine ter razglasitve.

Levo: Ob ogledu izkopavanj gomile na Medvedjeku, poleti 1980. Od leve proti desni stojijo: dr. Mitja Brodar, prof. dr. Stane Gabrovec, dr. Peter Petru in Danilo Breščak. (foto: Borut Križ, 1980)

Desno: Obisk delavcev Zavoda za družbeno planiranje ob ogledu izkopavanj gomile na Medvedjeku, poleti 1980. Od leve proti desni stojijo: dr. Marjan Ravbar, Jasna Žugelj, Samo Medic, Majda Čič, Ernest Preklar, Fedor Umek, Zmago Novak. (foto: Borut Križ, 1980)

Kolega Breščak je leta 1991 prevzel dodatno nalogo direktorja Zavoda za varstvo kulturne dediščine, ki ga je vodil vse do leta 2002. Za tem je bil deset let vodja Območne enote zavoda in le sam ve, kaj vse je bilo potrebno narediti za razvoj stroke, za uveljavljanje celostnega varstva dediščine ob delitvah in reorganizacijah službe ter posebej pri ohranjanju ogrožene nepremične dediščine in zavesti o njenem ohranjanju. Aktivno je sodeloval z vsemi kulturnimi institucijami v regiji in s strokovnimi zavodi v državi ter hkrati omogočal pogoje za delo številnim mlajšim sodelavcem in stanovskim kolegom. Svojo podjetnost je izkazal s pridobitvijo novih prostorov za zavod na gradu Grm in z vzpostavitvijo skupne arheološke restavratorske delavnice.

Levo: Gradec nad Mihovim sredi 80-ih. Od leve proti desni stojijo: Franci Aš, Dare Ulaga, Stanko Gojkovič, Ivan Tušek (Pajo), Boris Vičič, Danilo Breščak, Milan Sagadin, Marko Stokin, Iva Mikl Curk, Alenka Vagrin in Mira Strmčnik Gulič. (foto: Borut Križ)

Desno: Sodelavci Zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine na prezentiranem delu obzidja prazgodovinskega najdišča Cvinger pri Dolenjskih Toplicah leta 1990. Od leve proti desni stojijo: Bojan Zaletelj, Martin Pungerčar, Dunja Gerić, Judita Podgornik, Mitja Šimič, Ana Gabrič, Zdenka Salmič, Breda Rajmer, Dušan Strgar, Vida Saje, Danilo Breščak in Borut Križ. (foto: Franci Aš, 1990)

Levo: Sodelavci Zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine pred Vojvodskim prestolom na Gosposvetem polju, poleti 1985. Od leve proti desni stojijo: Danilo Breščak, Franci Aš, Jovo Grobovšek, Breda Rajmer, Marinka Dražumerič, Mira Ivanovič in Bojan Zaletelj. (foto: Borut Križ, 1985)

Desno: Ekskurzija sodelavcev Zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine v Rim leta 1990. Od leve proti desni stojijo: Mira Ivanovič, Dušan Strgar, Judita Podgornik, Dunja Gerić, Zdenka Salmič, Franci Aš, Andrej Hudoklin in Danilo Breščak. (foto: Borut Križ, 1990)

Gomila 1 na Medvedjeku, leta 1980. (foto: Borut Križ, 1980)

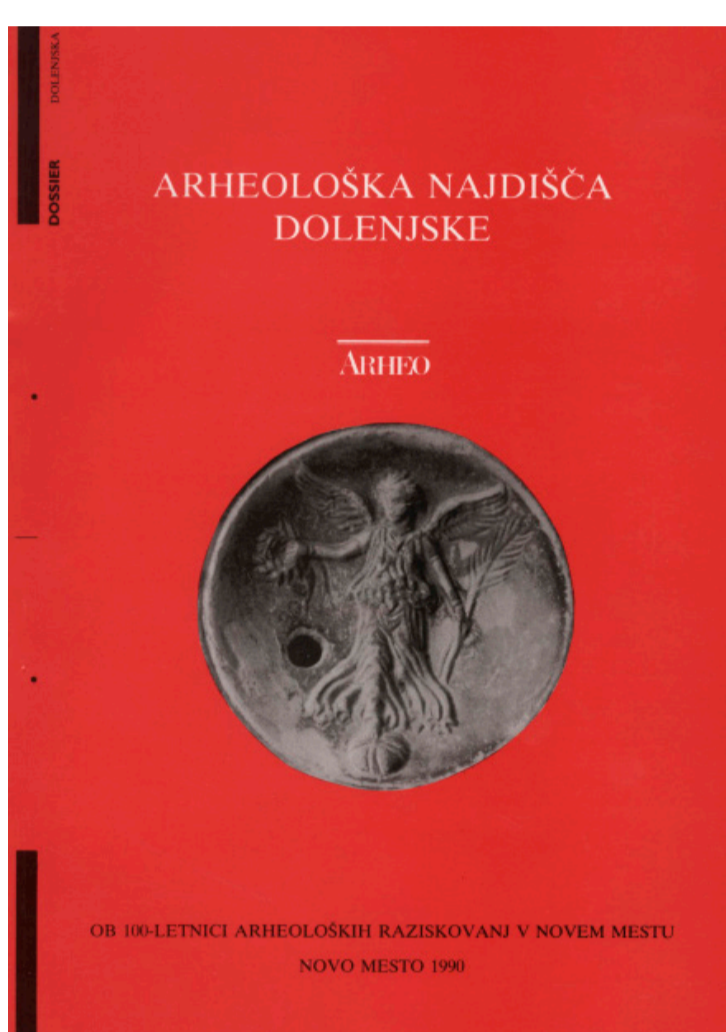
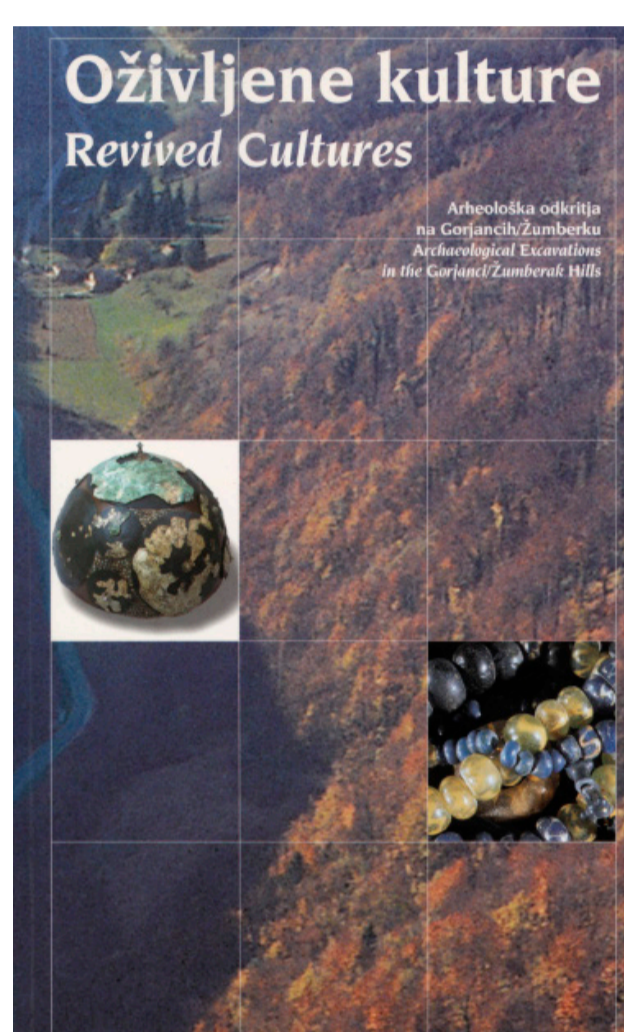
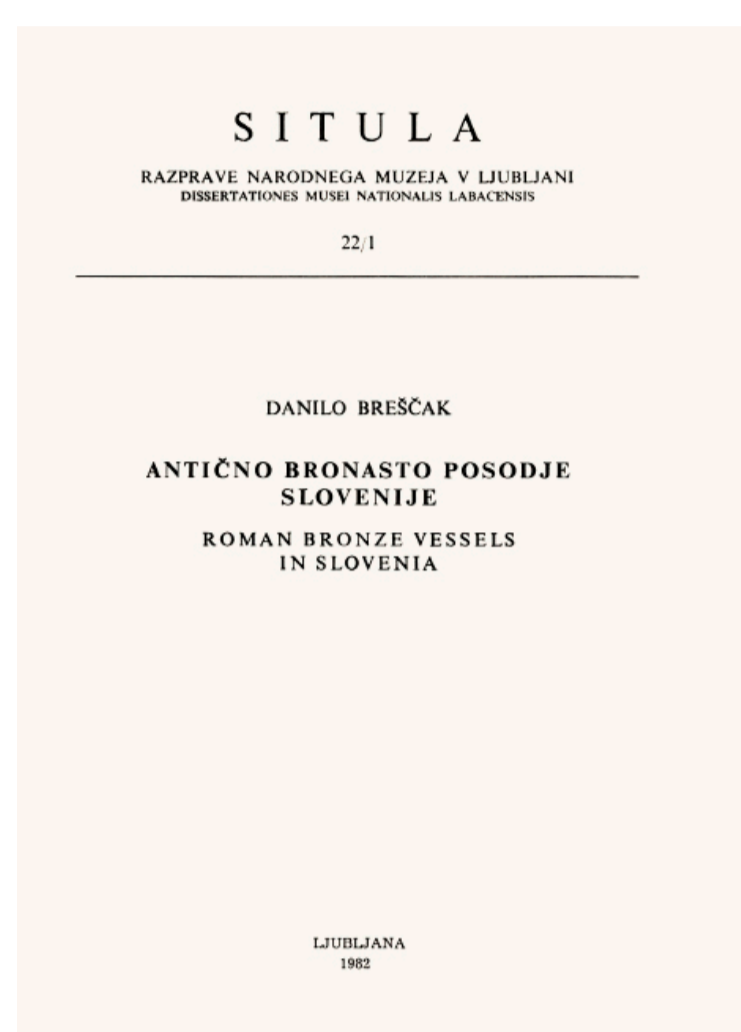
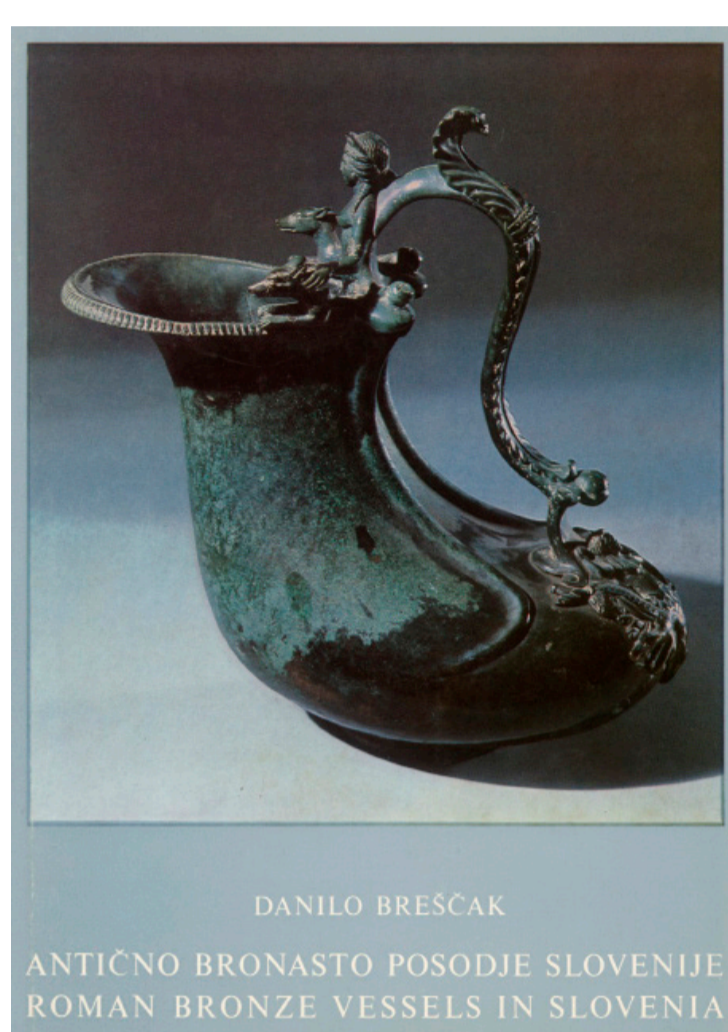

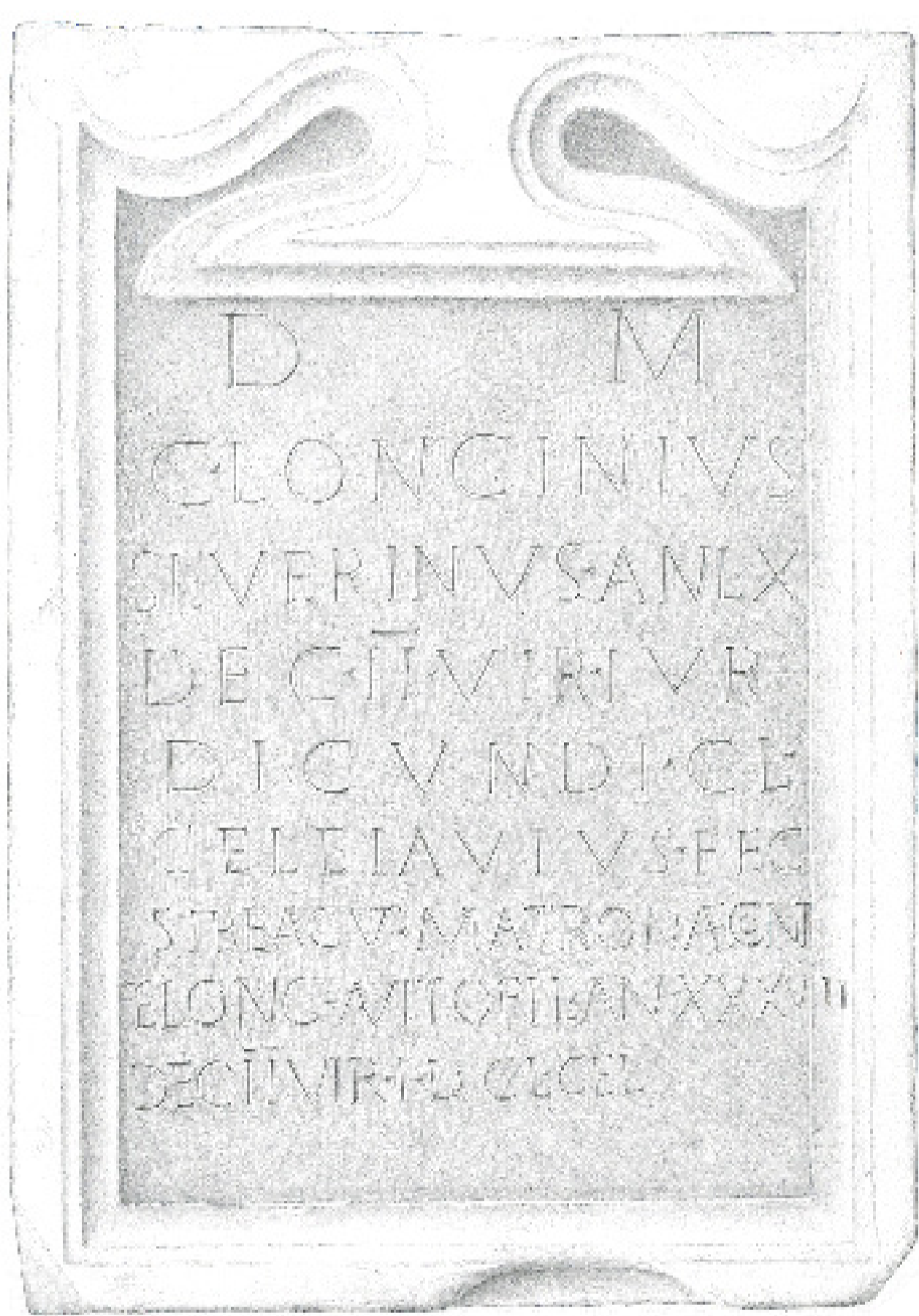
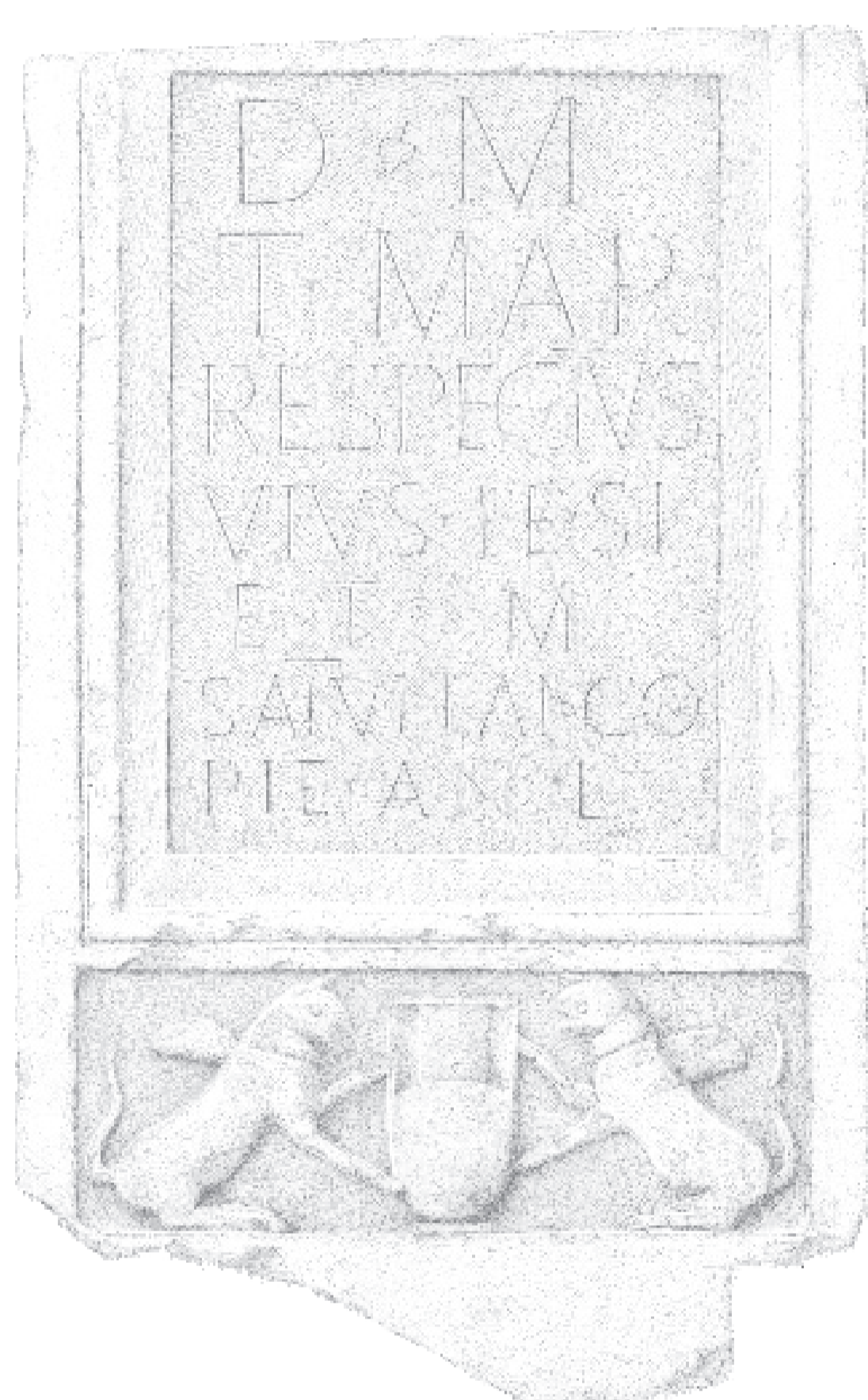
Levo: Postavljanje razstave o izkopavanjih gomile na Medvedjeku v Dolenjskem muzeju leta 1983. Od leve proti desni stojijo: Martin Pungerčar, Franci Aš in Danilo Breščak. (foto: Borut Križ r, 1983)
 Desno: Pleterski kartuzijani na obisku najdišča Camberg nad kamnolomom Cerov Log leta 2004. (foto: Franci Aš, 2004)

Poglobil je dobro strokovno sodelovanje z Dolenjskim muzejem v Novem mestu in postopoma okrepil povezave z Inštitutom za arheologijo ZRC SAZU, z Narodnim muzejem Slovenije in z več tujimi inštitucijami, ki delujejo na področju varstva premične (in nepremične) kulturne dediščine. Kot spoštovan strokovnjak je bil imenovan v številne strokovne in delovne skupine v okviru dejavnosti Vlade RS, Ministrstva za kulturo in Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije.

Odlikoval se je na področju popularizacije ter se razvil v zelo prepoznavno, cenjeno in citirano osebnost z več kot sto različnimi objavami od člankov do knjig. V obdobju svojega aktivnega delovanja ni zanemarjal nobene javnosti; redno je gostoval pri raznolikih šolskih in širših izobraževalnih projektih, vse do organizacije arheološkega kluba na gimnaziji.

Publikacije in članki (od leve proti desni): Antično bronasto posodje (1982), Oživljenje kulture (2002) in Arheološka najdišča Dolenjske (1990). (foto: arhiv ZVKDS)

Levo: Risba rimskega nagrobnika, vzidanega v cerkvi na Gornjem Karteljevem. Risba Anđelka Fortuna – Saje. (arhiv: ZVKDS OE Novo mesto)
 Desno: Risba rimskega nagrobnika, vzidanega v cerkvi sv. Petra na Jezeru pri Trebnjem. Risba Anđelka Fortuna – Saje. (arhiv: ZVKDS OE Novo mesto)

Levo: Jantarni pokrovček šatuljice z delfinom in morsko pošastjo, Ribnica pri Jesenicah na Dolenjskem – Romula. (foto: Borut Križ, leta 2017)
 Sredina: Jantarna preslica, Ribnica pri Jesenicah na Dolenjskem – Romula. (foto: Borut Križ, 2017)
 Desno: Oljenka s prizorom Nike, Verdun pri Stopičah, grob 174. (foto: Marko Pršina, 2015)

Grobna celota groba 1, zahodno grobišče Ribnice pri Jesenicah na Dolenjskem – Romula. (foto: Marko Pršina, 2017)

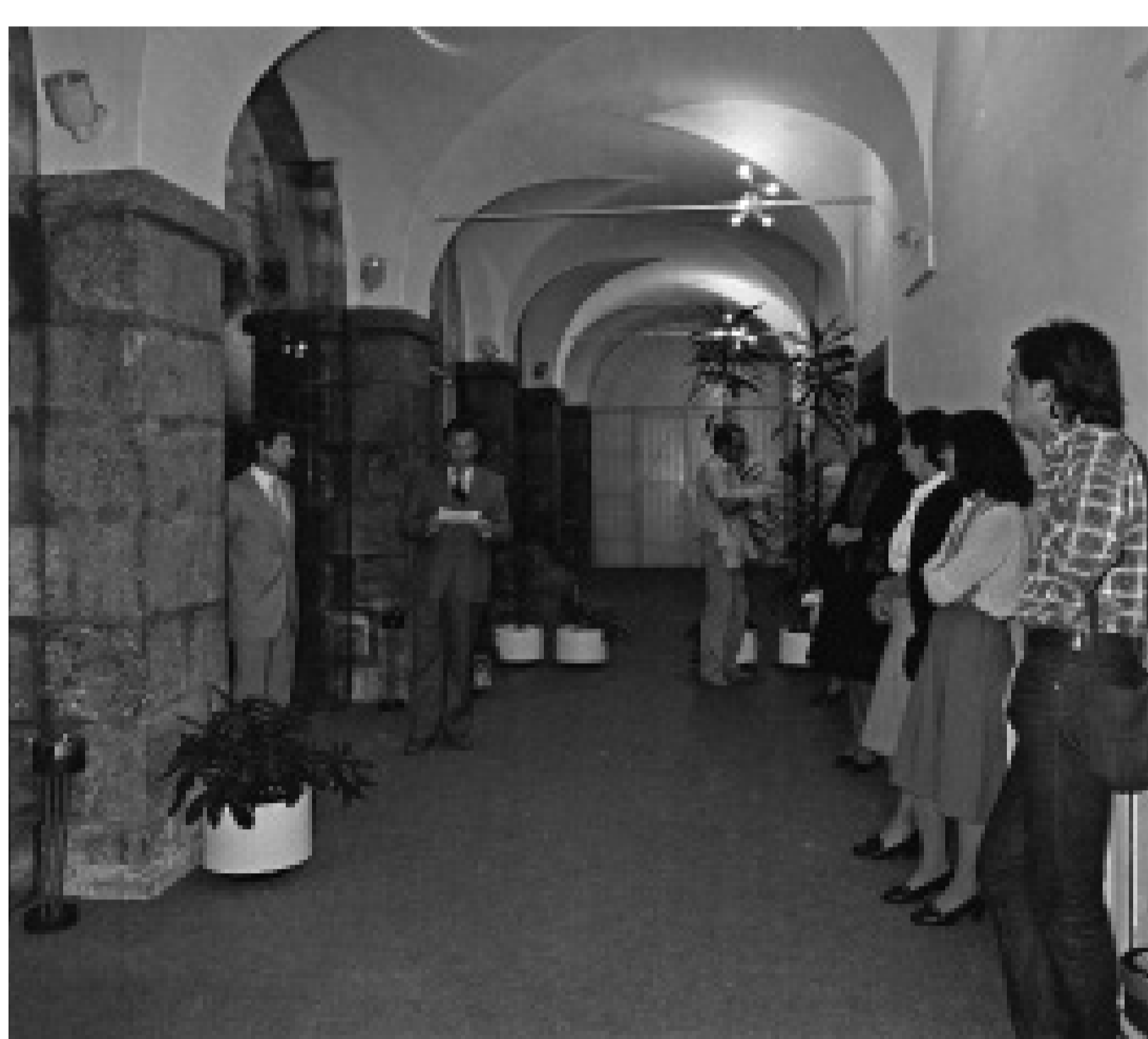

Izkopavanje najdišča Romula – Ribnica na Dolenjskem julija leta 2004. (foto: Gregor Sečen, 2004)

Vedno in brez samopromocije je intenzivno povezoval uspešne prakse z novimi metodologijami dela, podpiral nova strokovna znanja in poglede ter tako uspešno vpenjal poslanstvo konservatorske stroke v njene širše okvirje. Skoraj štiri desetletja je kontinuirano sodeloval ali vodil zaščitna izkopavanja in sondiranja od Zloganja do Šumenja, Medvedjeka, Verduna, Gradca nad Mihovim ali Ribnice pri Brežicah. Rezultati raziskav so bili objavljeni in pogosto citirani v domači ter tuji literaturi.

Danilo Breščak je v svoji dolgoletni konservatorski službi dodal pomemben delež razvoju, raziskavam, ohranjanju, prepoznavnosti in s tem nadgradnji slovenske konservatorske stroke. Svoje pomembno življenjsko delo je kot vodja obogatil s prepoznavno preudarnostjo in osebno vztrajnostjo. Veliko je dosegel pri uveljavljanju ugleda poslanstva konservatorjev in drugih varuhov dediščine.

Levo: Raziskovalna ekipa v Stični, leta 1969. Stojijo: Mitja Guštin, Frenc Leben, prof. dr. Stane Gabrovec, dr. Otto Hermann Frey, spodaj levo g. Pingl in ga Weber, sodelavca dr. Freya iz Marburga, Aleš Lah, Dragica Lunder, Jelka Milošević, Drago Svoljšak, Adrijan Kopitar, Danilo Breščak, Biba Tržan, Dare Vuga in Tomaž Perko. (foto: arhiv Narodnega muzeja Slovenije, 1969)
 Desno: Otvoritev razstave Antični bronasto posodje Slovenije, Razstavišče Arkade, 1982. Od leve proti desni stojijo: Danilo Breščak, dr. Peter Petru, Tihana Težak in Zoran Gregl. (foto: Srečo Habič, arhiv Dolenjskega muzeja Novo mesto, 1982)

Levo: Na gomili na Medvedjeku, julij 1981. Od leve proti desni stojijo: Tone Knez, Irena Lazar, Irena Kure, Blaž in Danilo Breščak. (foto: arhiv Dolenjskega muzeja Novo mesto, 1981)
 Desno: Sodelavca, dr. Iva Mikl Curk in Danilo Breščak na Beletovem vrtu v Novem mestu, 1974. (foto: arhiv Dolenjskega muzeja Novo mesto, 1974)

Levo: Kupolasta grobnica številka 6 v Zloganjih pri Škocjanu, 1979. Foto: Danilo Breščak. (foto: Danilo Breščak, 1979)
 Desno: Temelji utrjenega objekta s kontraforji, Ribnica pri Jesenicah na Dolenjskem – Romula. (foto: Slobodan Olić, 2003)

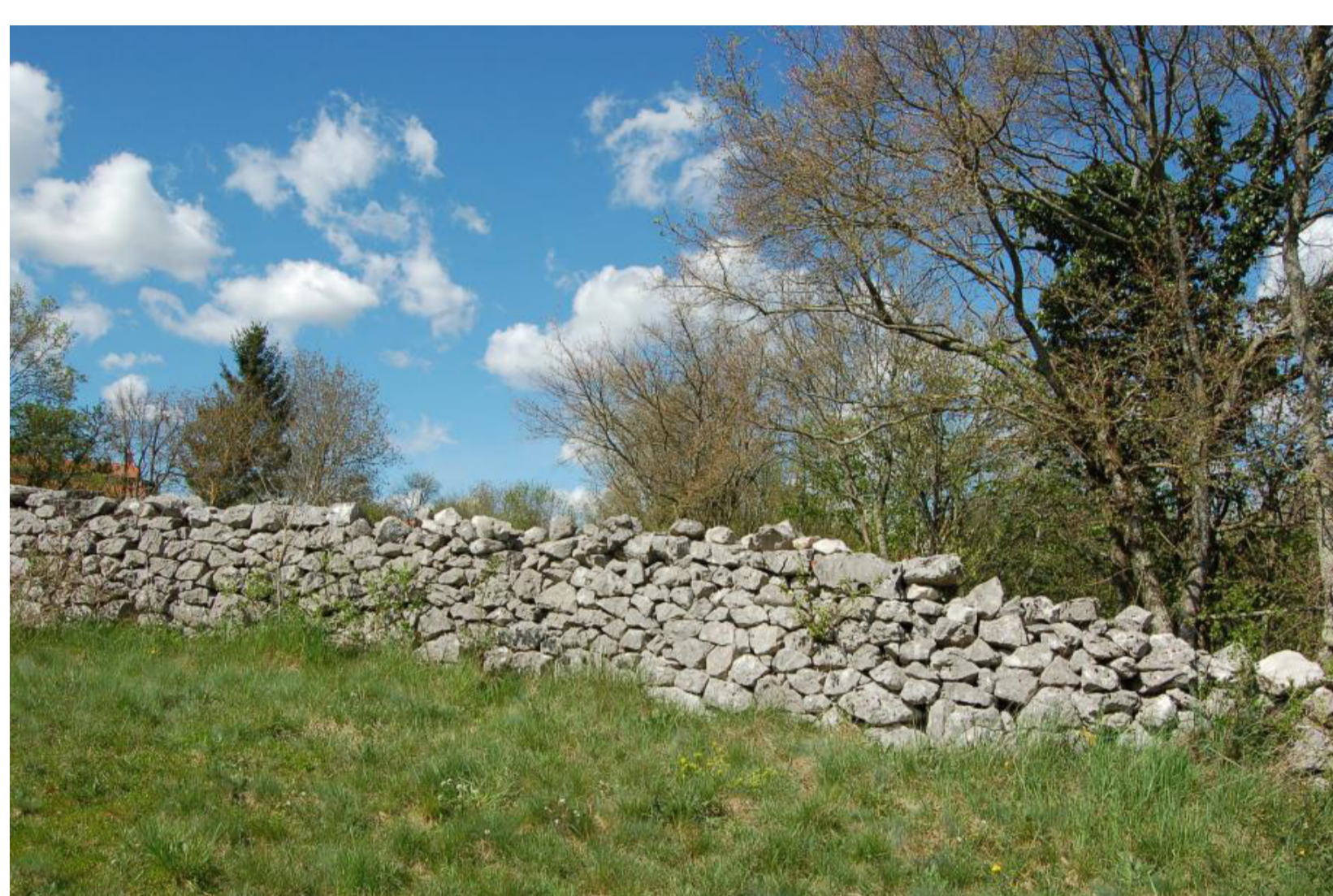
Izkopavanje keltske lončarske peči v pobočju Šanc v Novem mestu leta 2004. (foto: Franci Aš, 2004)

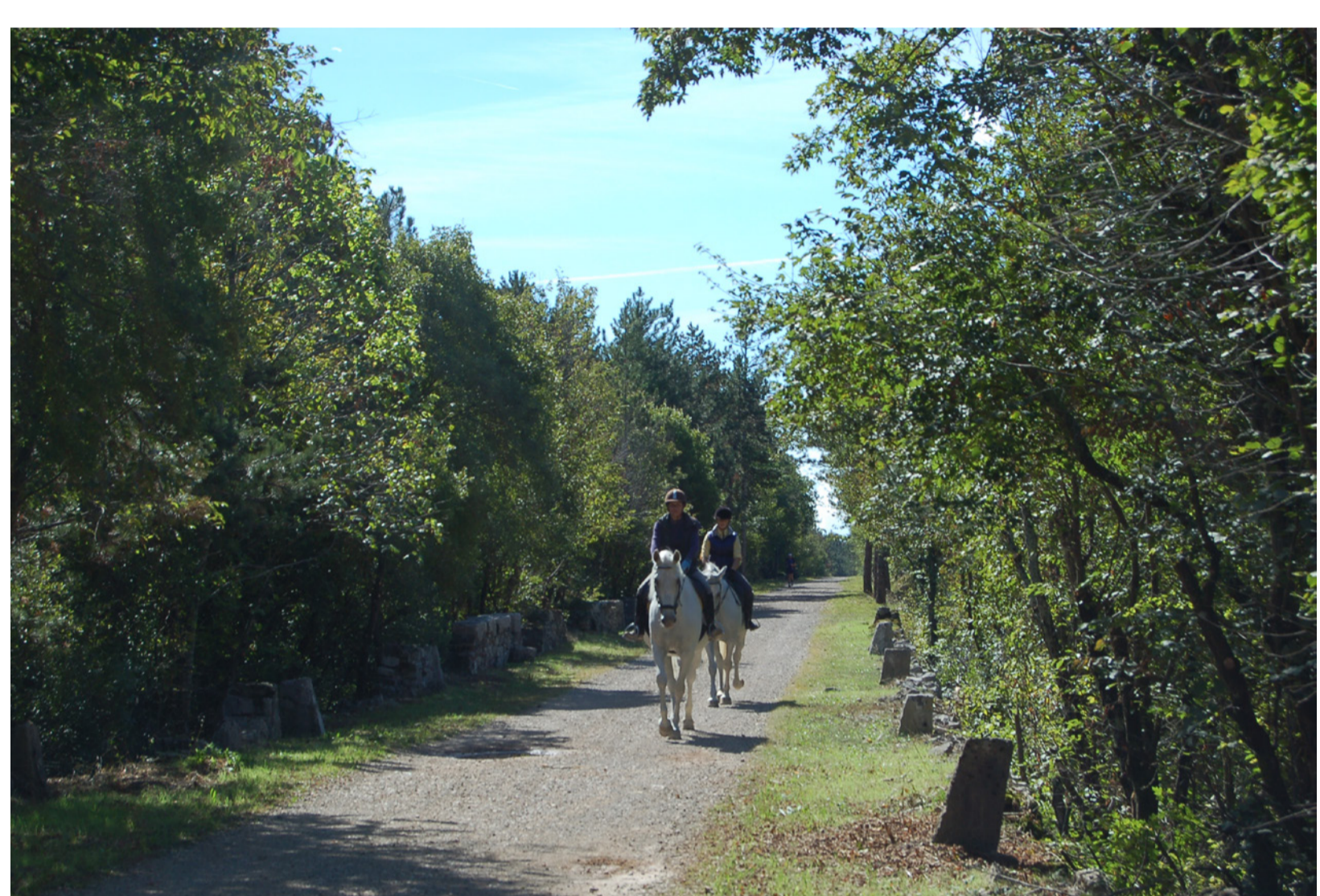

Suhi zid Muhovega Zabritofa ob kolovozu med Lokvijo in Preložami je preprečeval živini, da bi zašla na obdelano parcelo. (foto: Eda Belingar, 2019)

Suhi zidovi so ena najbolj značilnih materialnih prič tisočletij sobivanja človeka z naravo na krasu, v številnih deželah sredozemskega območja in drugje na strmih kamnitih pobočjih. Skrbno zloženi zidovi so varovali človeka, polja, živino, bili so element povezovanja, oblikovanja krajin, zaščite pred plazovi, vplivali so na mikroklimo. Mreže zloženih kamnov so dokaz prizadevanj skupnosti, povezav ljudi, ki si skupaj ustvarjajo bivališča in okolje ter prenašajo to znanje iz roda v rod. Predrag Matvejević je ob občudovanju kamnitih teras pesniško zapisal, da so »več znoja prelili tisti, ki so krčili prostor za vinograde, kakor sužnji, ki so postavljali piramide.«

Levo: Zidovi v vasi so lepše zidani. Visoki zid Janezevega vrta z vrhom v špico, Matavun. (foto: Eda Belingar, 2014)
Desno: Mejni zid doline Rebeš du, Naklo pri Divači. (foto: Eda Belingar, 2014)

Levo: V dolini med Orlekom in Sežano 1822. leta zgrajena Nova štirna je vaščane oskrbovala s pitno vodo. (foto Eda Belingar, 2013)
Desno: Bazovska cesta med Sežano in Bazovico teče po kraškem svetu v dokaj ravni liniji, ki so jo dosegli z izvedbo kamnitih škarp in mostov na mestu dolin. Te so nad cestiščem zaščitene s kamnitim suhim zidom. Drugje so za zaščito postavljeni kamniti mejniki, parakarji. Sam rob cestišča je zaključen z lepimi kamnitimi bloki, bnkinami. (foto Eda Belingar, 2013)

Levo: S podpornimi in mejnimi suhimi zidovi zaščitene obdelovalne površine pod vasjo, Dobravlje pri Tomaju. (foto Eda Belingar, 2014)
Desno: Šabčeva ograda, zamejena z na suho pozidanim podpornim zidom, Povžane. (foto Eda Belingar, 2017)

Levo: Očiščeno kamenje s parcel zavzame najmanj prostora in je najbolj stabilno v konstrukciji. Kupi odvečnega kamenja, griže, v Krtovi Prjevščini, Kosovelje. (foto: Eda Belingar, 2013)
Desno: Griža s pozidanim obodom v Drejkavi ogradi, Pliskovica. (foto: Eda Belingar, 2013)

V visoki suhi zid vpete kamnite konzole so služile kot opora trtam, Štorje. (foto: Eda Belingar, 2018)

Levo: Ob živo skalo prislonjena Glažarjeva hiška pri Trebčevi staji pri Ralčevkah, Lokev. (foto: Eda Belingar, 2009)
Desno: Z visokima vrzelnikoma in stopničkami opremljen prehod na njivo v Koprivnici, Orlek. (foto: Eda Belingar, 2013)

Znanje izročene suhozidne gradnje je združilo osem evropskih držav med Ciprom in Švico pri uspešni UNESCO nominaciji za seznam nesnovne dediščine človeštva. Ko je znanje suhozidne gradnje novembra 2018 postalo svetovno priznana vrednota tudi matičnega Krasa in krajin Francije, Grčije, Hrvaške, Italije in Španije je bil to velik dosežek za našo državo. Bilo je priznanje za entuziazem neštetihih rodov Kraševcev in za strokovno delo v zadnjih desetletjih v Sloveniji, kjer ima Eda Belingarjeva eno ključnih vlog.

Levo: Ob razglasitvi potrditve vpisa serijske nominacije Veščine suhozidne gradnje: znanje in tehnike na Unescov Reprezentativni seznam nesnovne kulturne dediščine človeštva 28. novembra 2018 v Port Louisu na otoku Mavriciju. (foto Mirjan Gnezda Bogataj, 2018)
Desno: Obnova suhega zidu Kovačevega vrta v okviru projekta Living Landscape – Živa krajina Krasa, Škocjan. (foto Darja Kranjc, 2014)

Konservatorska svetnica iz Nove Gorice zлага kamen na kamen strokovnega znanja raziskovanja, promocije in prenašanja znanja o različnih suhozidnih gradnjah na Krasu. Z osebnim zgledom se ne osredotoča le na material in grajene strukture. Kot konservatorka na terenu sledi etnološkimi videnjem in objekte povezuje z življenjem ljudi. Korak za korakom je znanje in povezave širila z združenjem Živa krajina Krasa. Izkazala se je s strokovnim in uredniškim delom pri Priročniku kraške suhozidne gradnje, z vrednotenjem in interpretacijo. Sodelovanje pri terenskem delu je razširila na mednarodne projekte, zlasti na Tržaškem.

Ponovna pozidava porušenega zidu ob poti h kalu Hrbec v organizaciji Vaške skupnosti Klanec pri Komnu in Partnerstva za ohranjanje in popularizacijo kraške suhozidne gradnje, 6. april 2019. (foto: Eda Belingar, 2019)

Uspešnega, enakopravnega sodelovanja Slovenije pri nominaciji za svetovno priznanje UNESCO ne bi bilo brez desetletij predhodnih prizadevanj za čim bolj intenzivno ohranjanje konteksta podeželskih krajin, kjer suhozidne gradnje povezujejo zaščitne zidove in hiške, brežine kalov in šape vodnjakov. Linije zidov so ključne za ohranjanje matičnega Krasa, kraške krajine v Lipici in Škocjanskih jamah, pri oživiljanju Pliskovice, Štanjela in njegove okolice, pri razvoju Škratelnove domačije v Divači. Suhi zidovi so kot Kosovelova poezija in Spacalove grafike ključna duhovna zapuščina vseh kraških regij Slovenije in Evrope.

Levo: Obnovljena Marinčna hiška v ogradi Zancčevki je na vrh dobila še naravno oblikovan kamen, stražič, Kosovelje. (foto Eda Belingar, 2013)
Desno: Graditelji hišk na Krasu so se vsakič prilagodili razpoložljivemu materialu in lokaciji. Gpava hiška v Lokvica, Sveto. (foto: Eda Belingar, 2013)

Hruševica, Jnkava samostojno stoječa hiška pri Pipnci na Kremeniki. Poleg mostov in cest so hiške najbolj dovršene gradnje, postavljene s suhozidno tehniko. (foto: Eda Belingar, 2013)

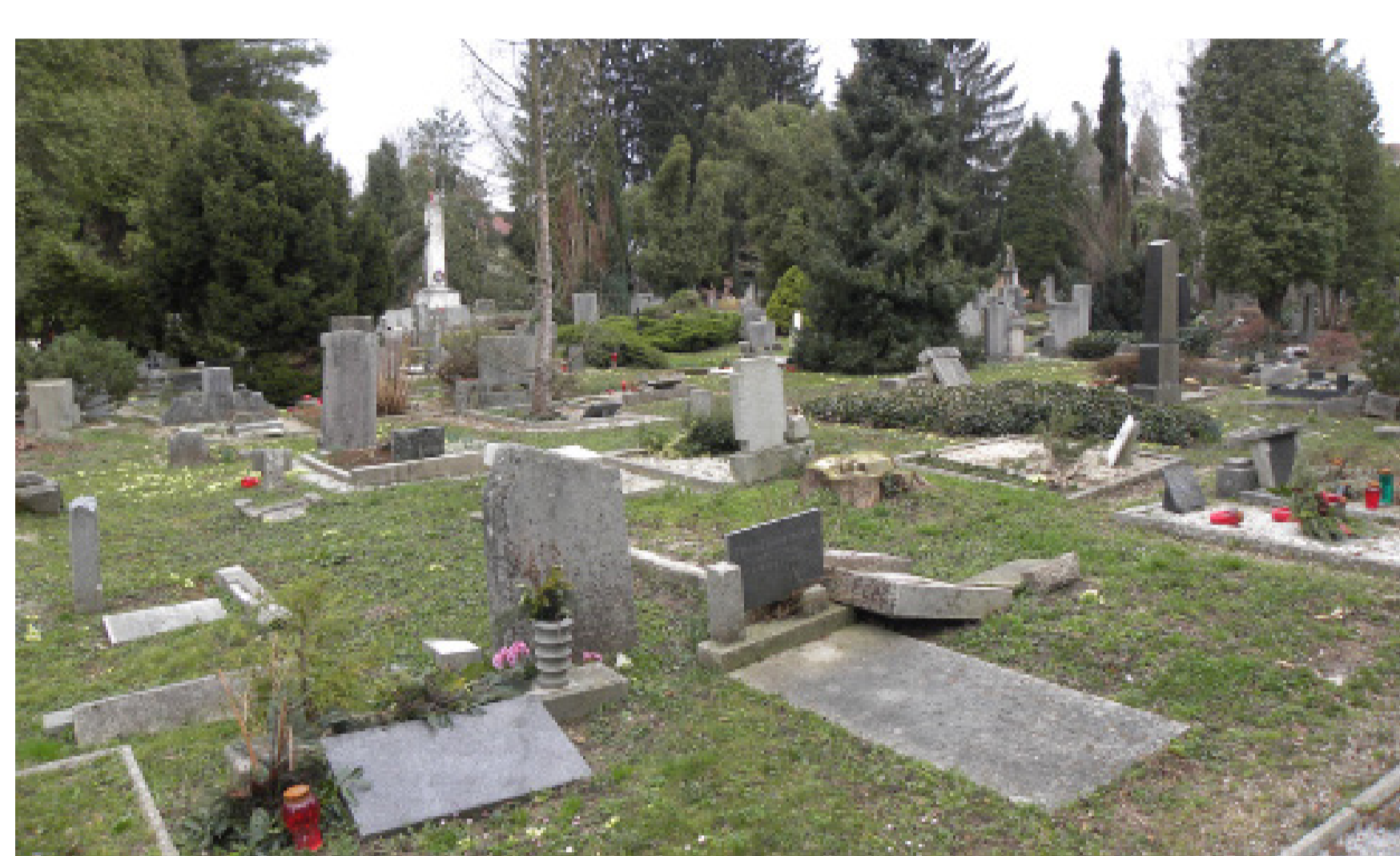

ZA PROMOCIJO IN OHRANJANJE ZNANJA SUHOZIDNE GRADNJE V SLOVENIJI

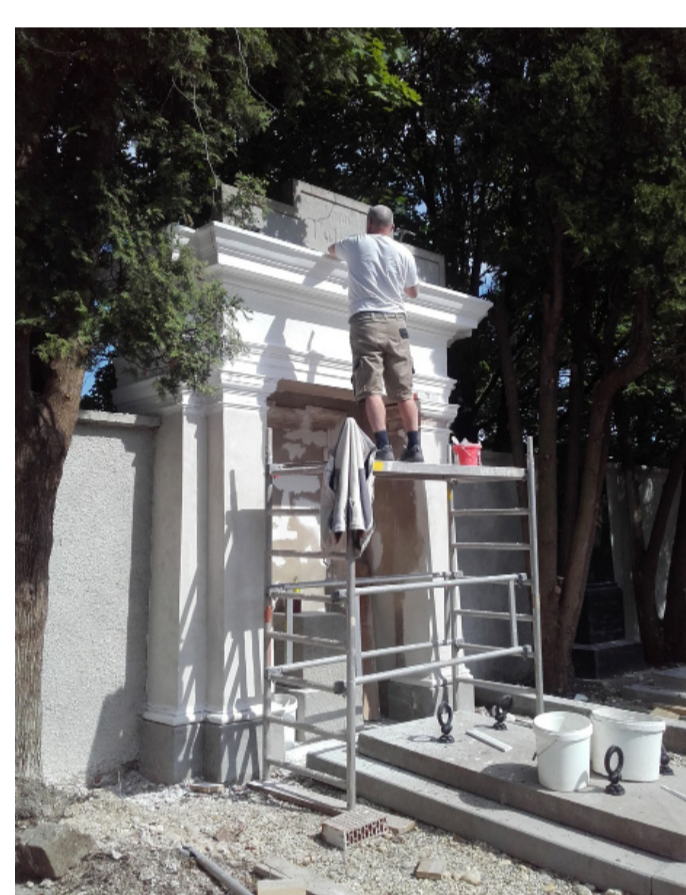

Približno hektar veliko območje nekdanjega ptujskega pokopališča je urejeno v spominski park. (foto: Tomo Jeseničnik, 2018)

Staro ptujsko pokopališče, zasnovano na obrobju Ptuja v zadnji četrtini 18. stoletja, je z razvojem mesta po dveh stoletjih (leta 1978) izgubilo svojo osnovno funkcijo. Leta 2003 so strokovnjaki valorizirali prostor z več kot 1200 grobovi, spomenikoma ter grobnicama padlim med prvo in drugi svetovno vojno. Ovrednoten je bil pomen spomina na znamenite Ptujčane in padle žrtve, posebej na heroja Lacka. Enako skrbno so s pomočjo arboristične analize Tanje Grmovšek ovrednotili drevje in grmovnice na močno zanemarjenem pokopališču. Nujen pa je bil tudi fizičen poseg, ki je obsegal raznolika konservatorsko-restavratorska dela podjetja Gnom pri prenovi izbranih spomenikov. Nova celostna ureditev spominskega parka krajinske arhitektke dr. Tanje Simonič Korošak in arhitekta Andreja Šmita je bila skupaj s prenovo ovrednotena na 1,2 milijona evrov. Evropski sklad za regionalni razvoj je prispeval 900.000 evrov.

Pokopališče, ki je bilo dolga leta kraj vandalizma in uničevanja nagrobnikov, je štirideset let po zadnjem pokopu dočakalo prenovo. (foto: arhiv ZVKDS, 2016)

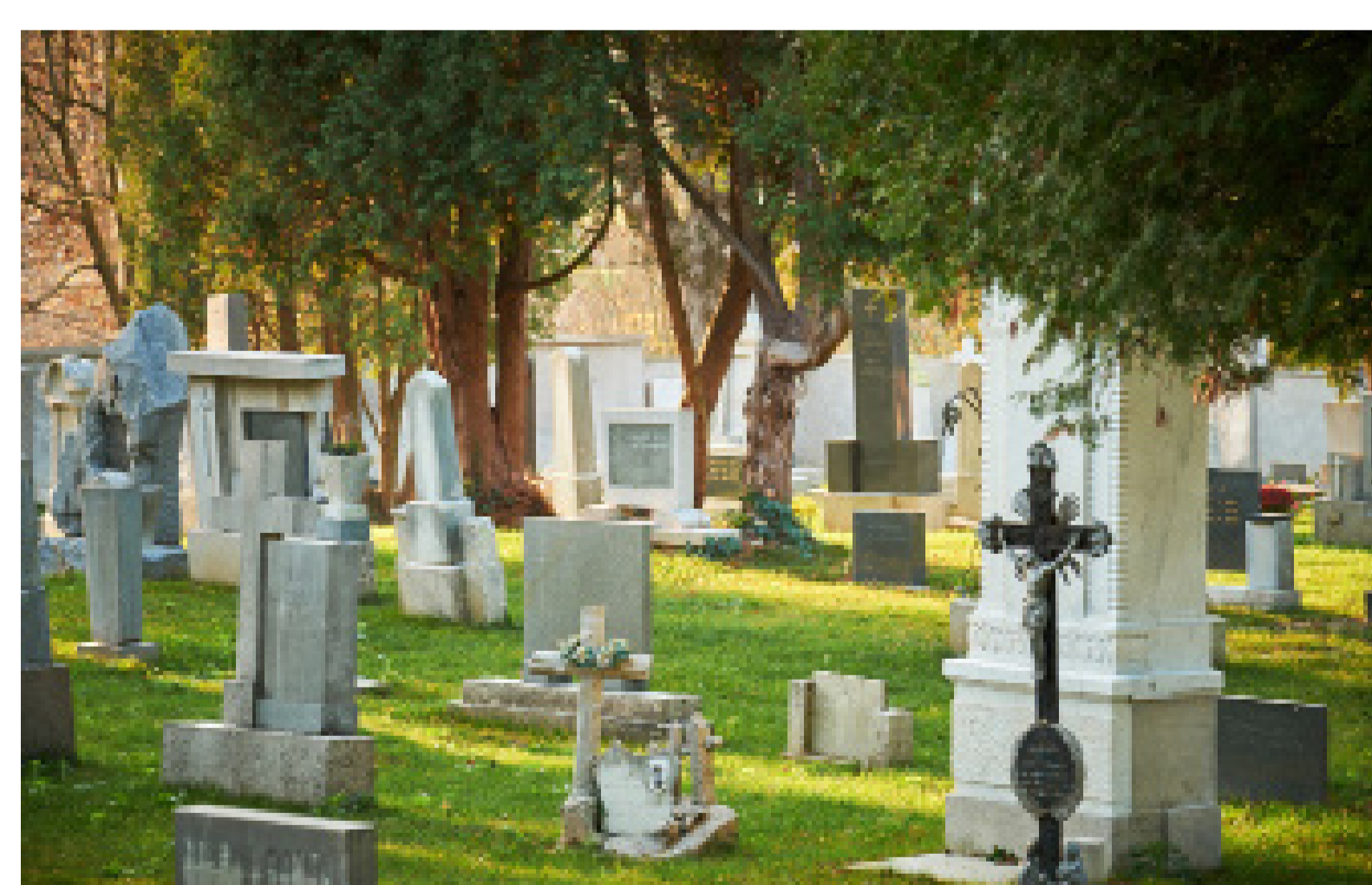
Restavratorske posege na nagrobnikih in kamnitih elementih je opravilo podjetje GNOM, gradbena dela pa Makro 5. (foto: arhiv ZVKDS, 2018)

Levo: Grobnica družine Ornig pred prenovo. (foto: arhiv ZVKDS OE Maribor, 2016)
Desno: Grobnica družine Ornig po prenovi. (foto: Tomo Jeseničnik, 2018)

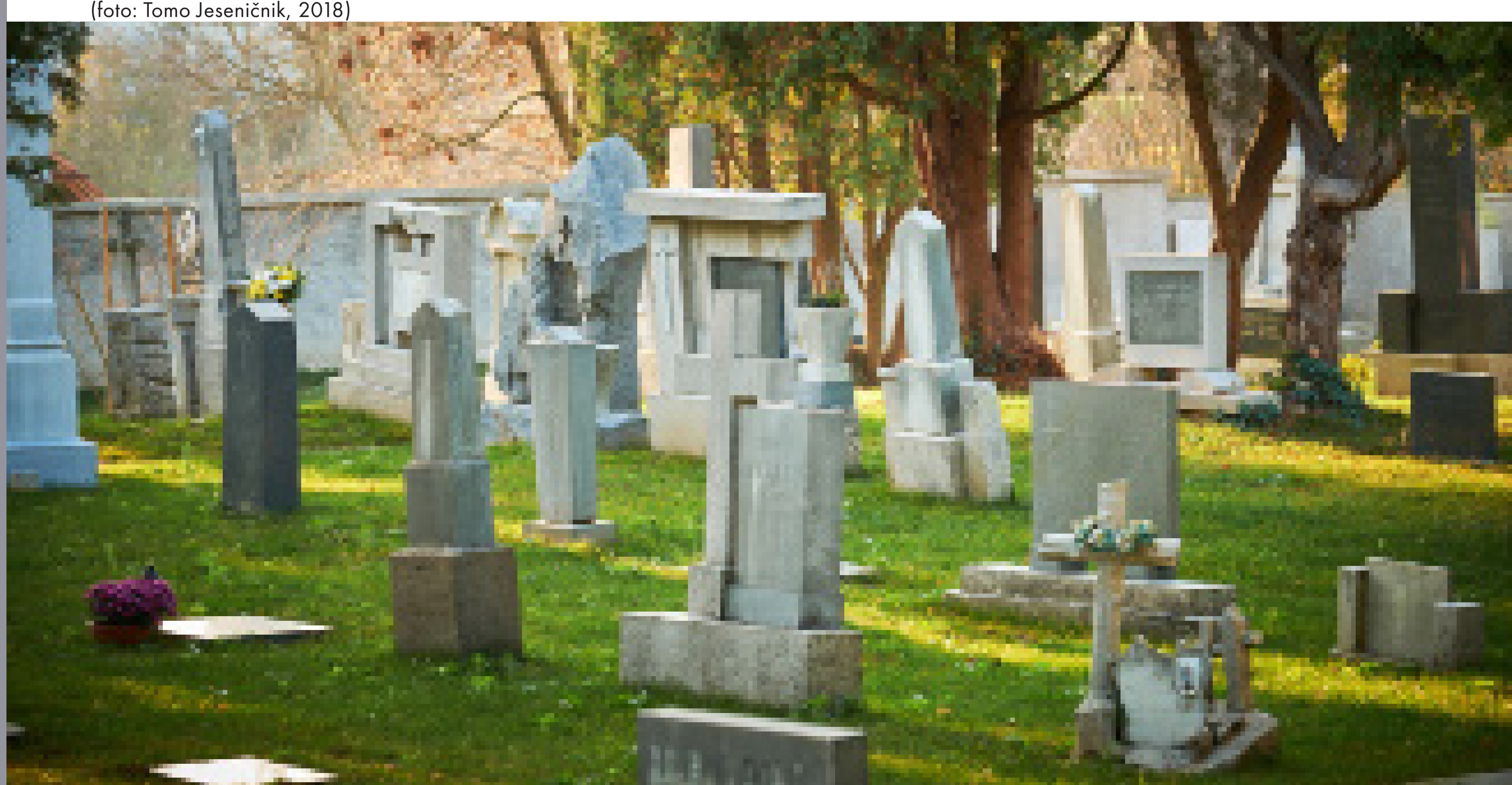

Levo: Spomenik padlim v II. svetovni vojni pred prenovo. (foto: arhiv ZVKDS OE Maribor, 2016)
Desno: Spomenik padlim v II. svetovni vojni po prenovi. (foto: arhiv ZVKDS OE Maribor, 2018)

Levo: Ekipa na terenu. Od leve proti desni: mag. Nina Žbona (Restavratorski center Slovenije), Mojca Horvat (Mestna občina Ptuj), Jože Drešar (GNOM), dr. Tanja Simonič Korošak. (foto: arhiv ZVKDS OE Maribor, 2018)
Desno: Ključno vlogo pri ohranitvi vseh nagrobnikov je imela civilna iniciativa za ohranitev pokopališča. (foto: Tomo Jeseničnik, 2018)

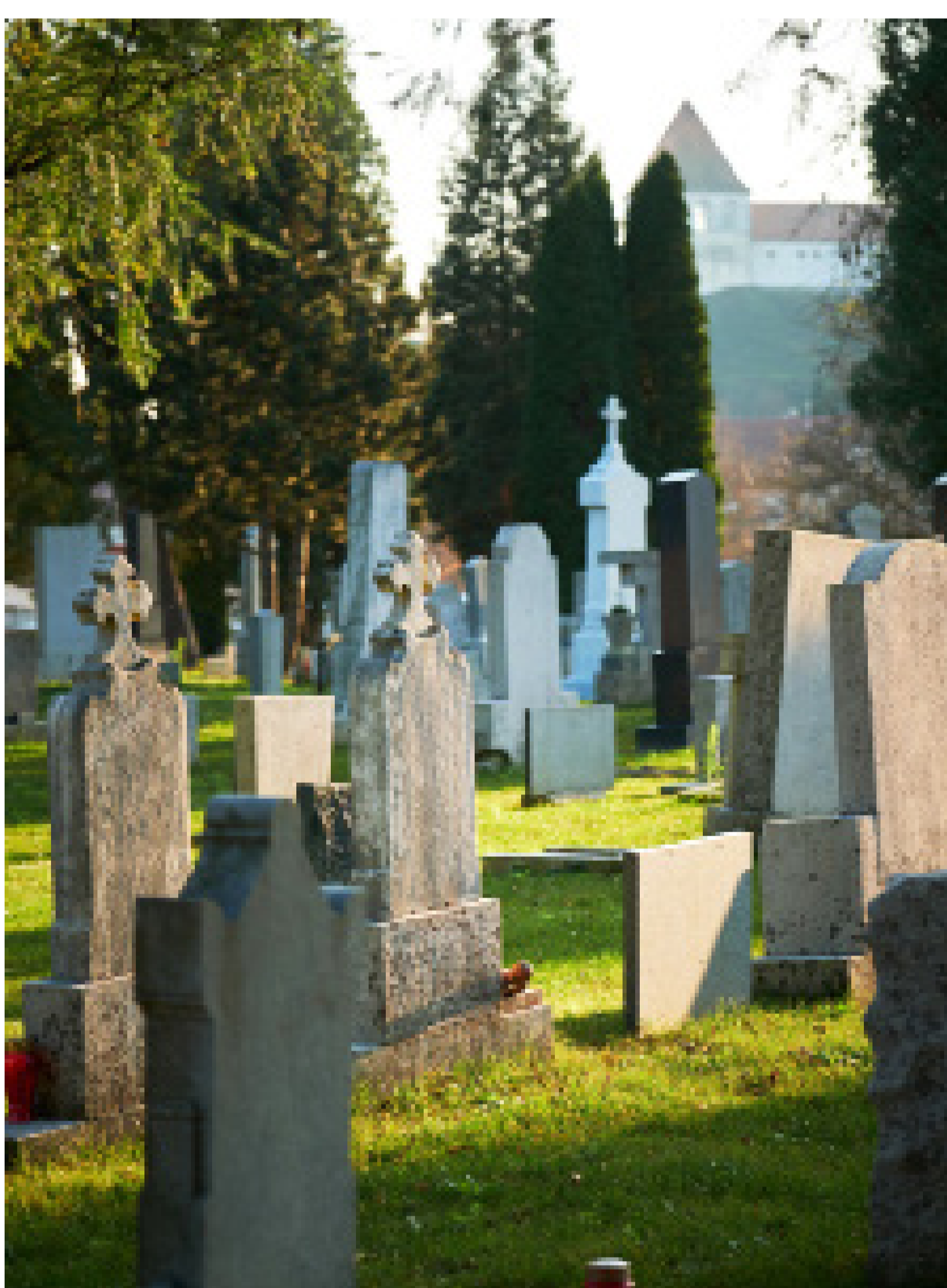
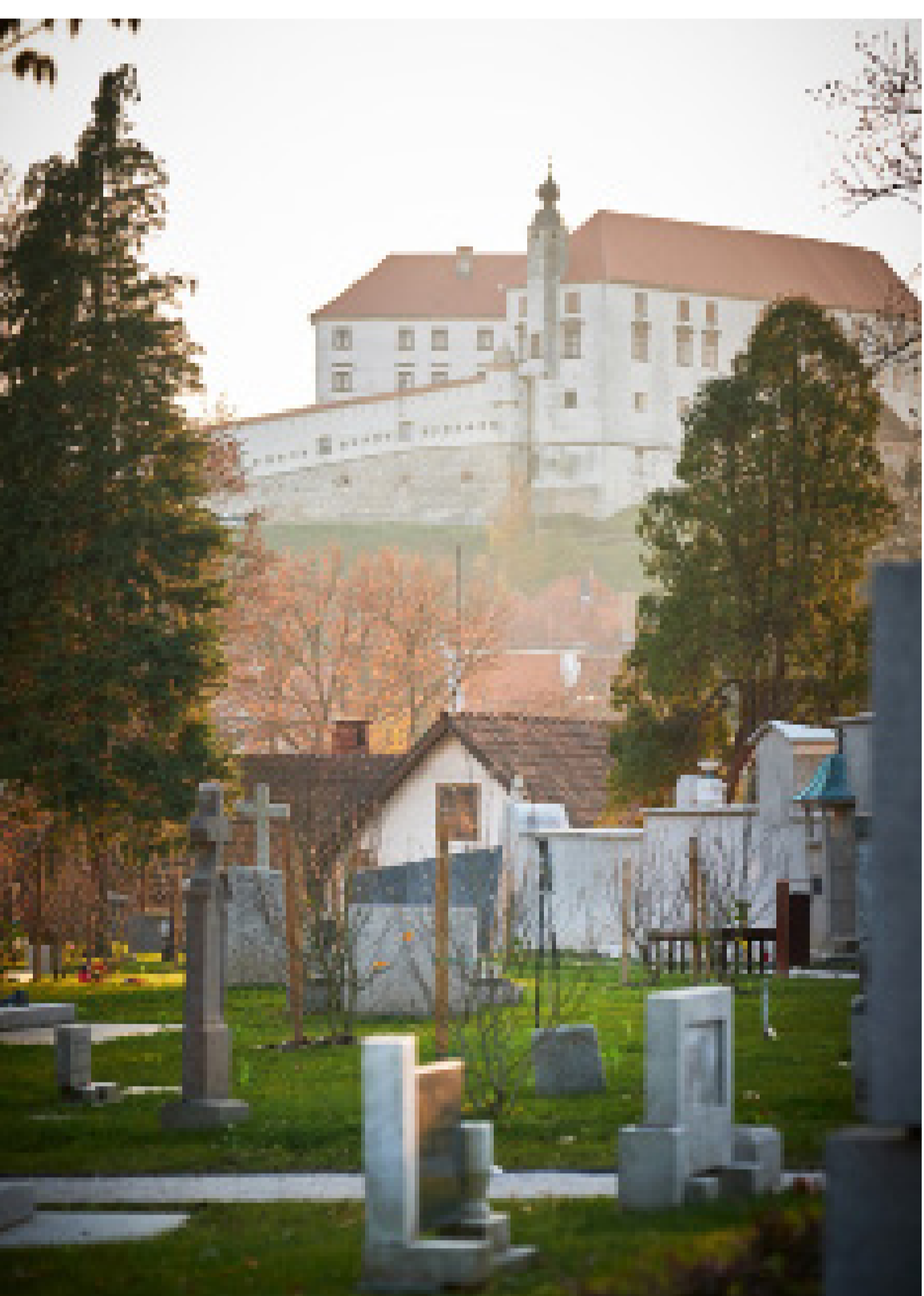
Projekt obnove je prispeval k ohranjanju kulturne dediščine ter k revitalizaciji degradirane zelene javne površine, ki jih na Ptujju primanjkuje. (foto: Tomo Jeseničnik, 2018)

Po skrbni arboristični analizi je nekaj starih dreves, grmovnic in drugega rastišča, ki je preraščalo grobove kot obzidje pokopališča, je bilo potrebno odstraniti. Krajinska arhitektka dr. Tanja Simonič Korošak je v obstoječi drevesni fond zasnovala novo zasaditev, katero je izvedlo Arboretum Volčji potok. (foto: Tomo Jeseničnik, 2018)

Kolega Dean Damjanović je imel pri fizičnem in simbolnem ohranjanju ptujskega pokopališča ključno vlogo. Pri projektu je sodeloval vse od devetdesetih let prejšnjega stoletja, ko je bilo izpeljano celostno spomeniško vrednotenje pokopališča. Na temeljih vrednotenja je bil prostor prepoznat kot spominski park, primerljiv s sorodnimi historičnimi pokopališči po Evropi. Damjanović je s svojim izjemnim načinom obravnave, spravljivo in umirjeno ter s spoštljivo komunikacijo do zgodovinskega prostora in občanov Ptujja uspel usklajevati vse vpletene v projekt preureditve. Povezoval je investitorja, projektante in izvajalce ter sodeloval z raziskovalcem pokopališč dr. Dejanom Zadavcem iz Pokrajinskega arhiva na Ptujju.

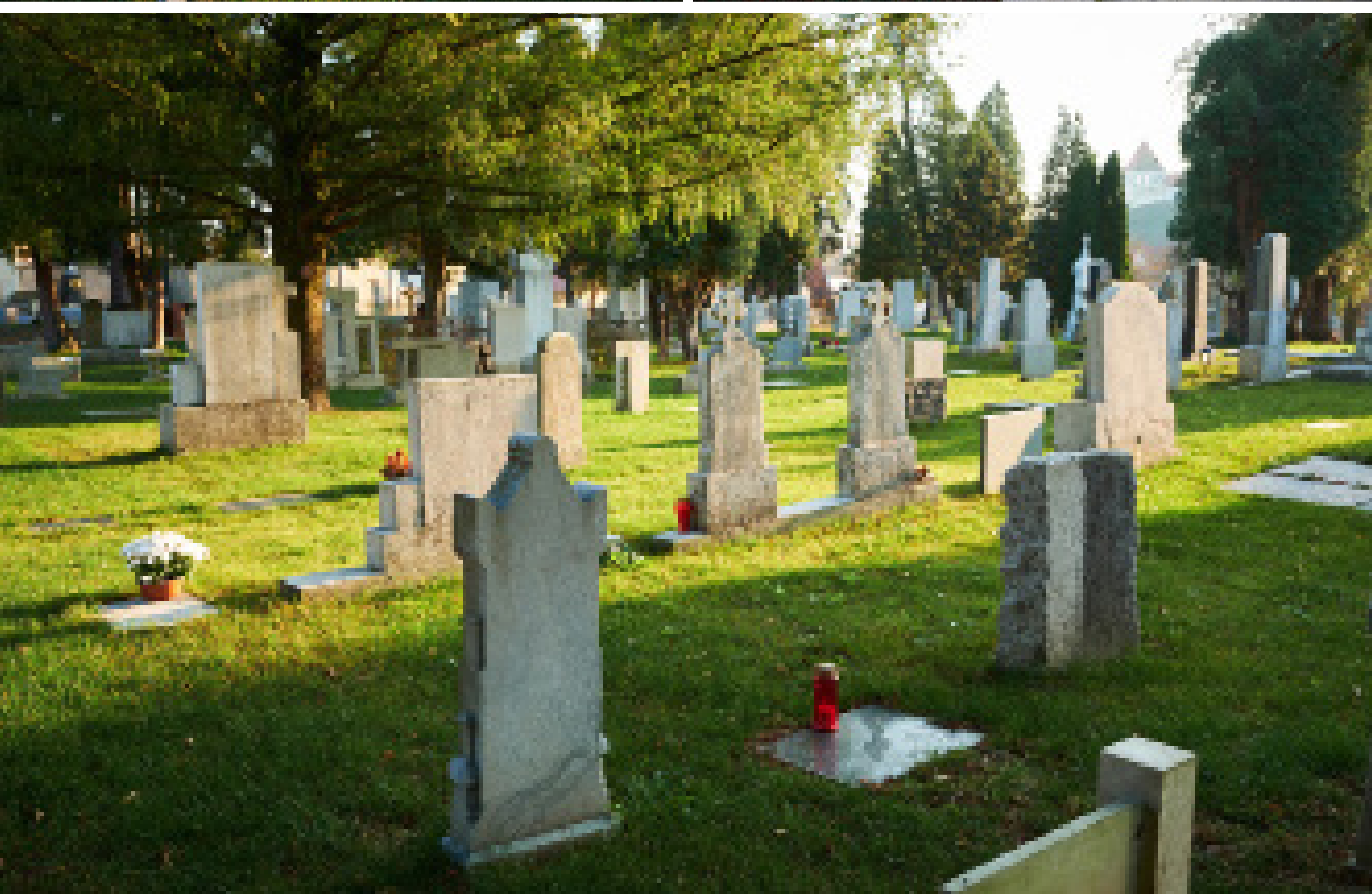
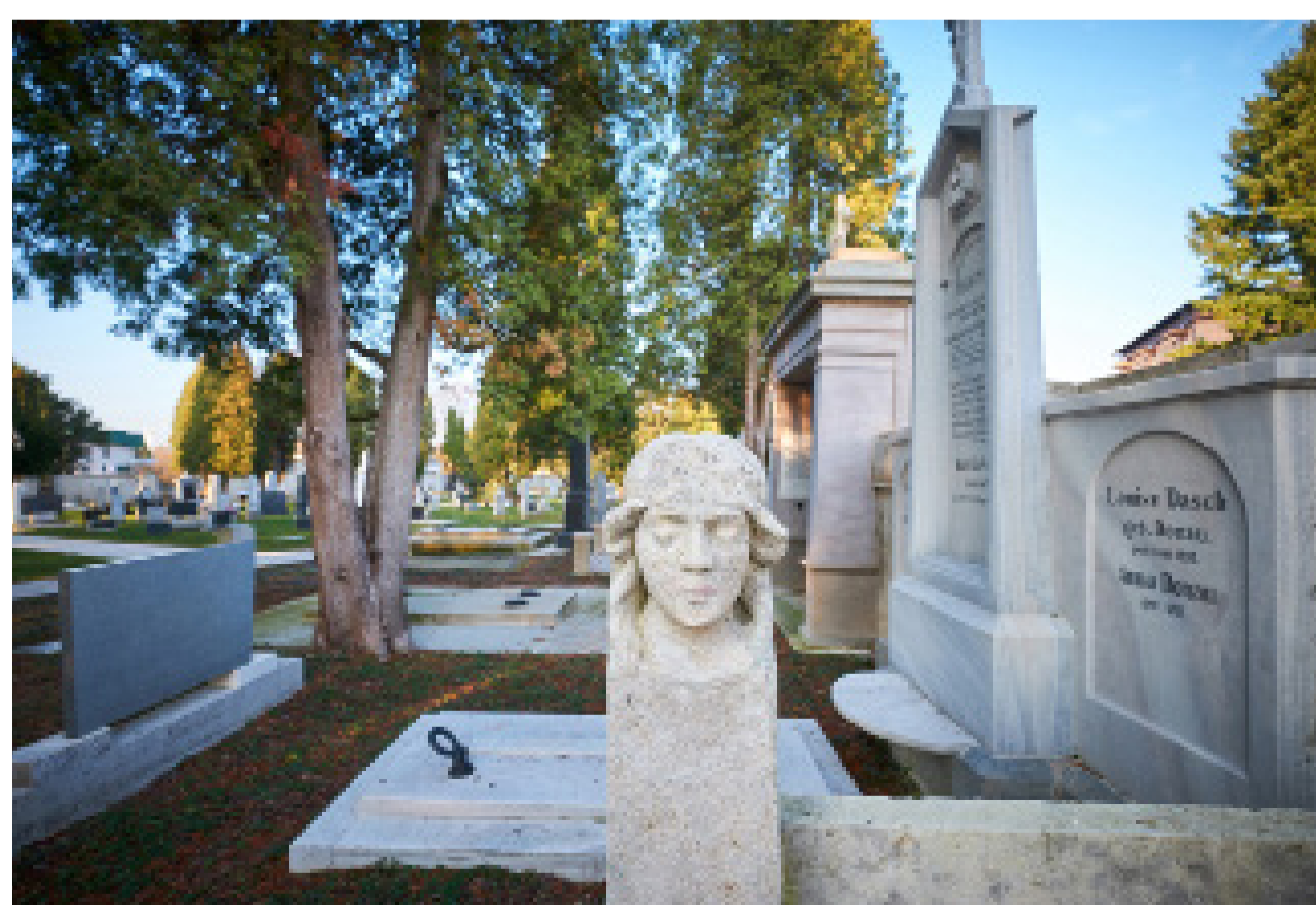
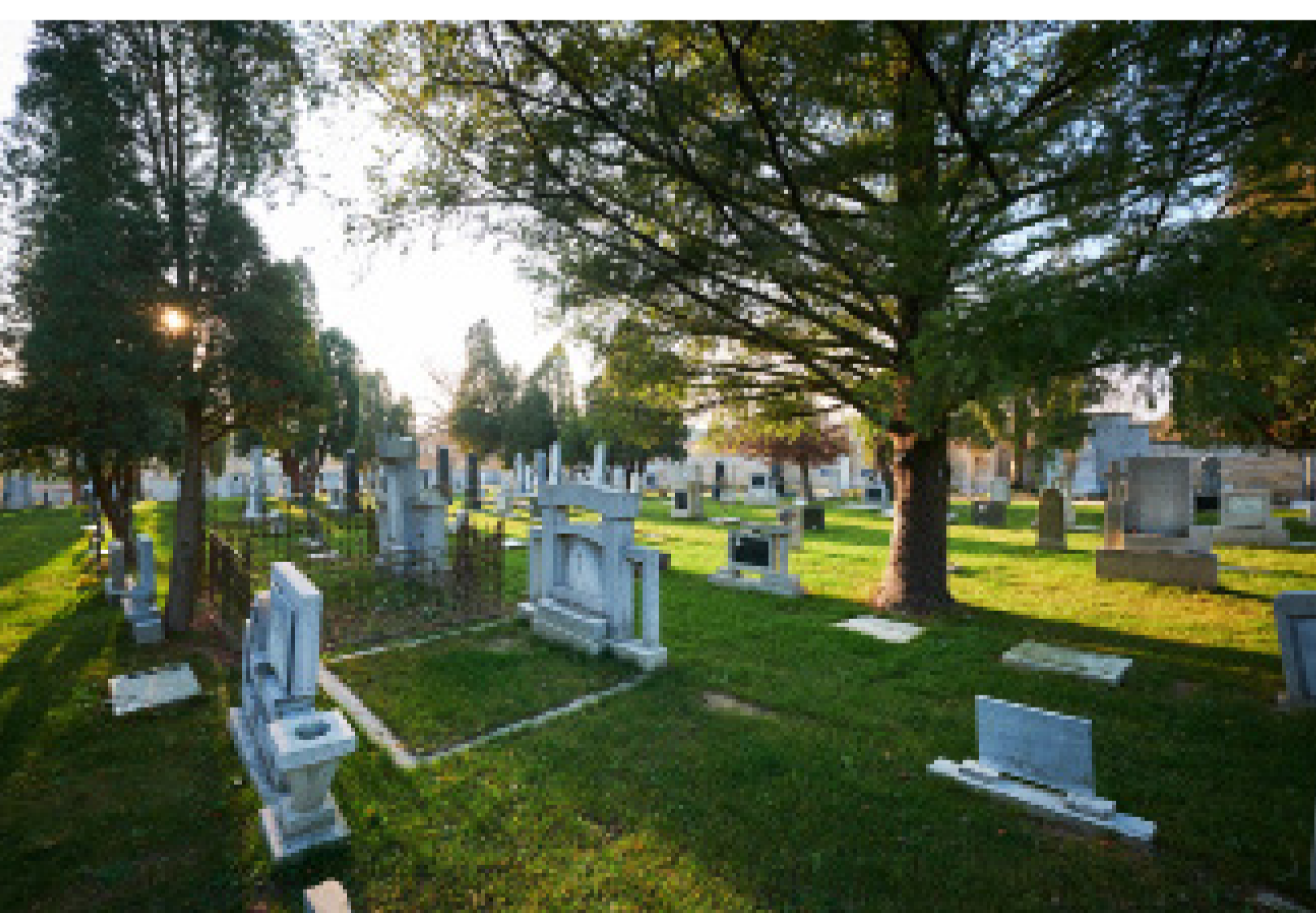
Pokopališče je ob vrednotenju razdeljeno na tri različne varstvene režime, od južnega najstarejšega dela pokopališča iz konca 18. stoletja, do severnega najmlajšega dela, kjer je varstveni režim dopuščal sodobne pristope za interpretacijo dediščine. (foto Tomo Jeseničnik, 2018)

Obnova in celostna ureditev starega pokopališča je oživila spomin na pomen na Ptujju pokopanih posameznikov, družin, verskih skupnosti. Omogočila je novo ovrednotenje nagrobnikov in obstoječega rastlinskega fonda. Ptujčani so z inovativnim konservatorskim načinom in izvedbo dobili izklesan park spomina. Dopolnjen s sodobnimi vrtnoarhitekturnimi potezami in s spoštljivim odnosom do podedovanega. Ustvarjen je park spominov in harmonije, miru, povezanosti z naravo in s tistimi, ki so bili: za sedanje ter bodoče rodove. Konservator je uspešno rešil kočljivo nalogo – usklajevanje med materialnim in nematerialnim spominom na naše prednike. Zanemarljen prostor pozabljenja je spremenjen v evropsko primerljiv spominski park, zgled za ureditev drugih slovenskih opuščanih pokopališč in prostorov spomina.

Dr. Tanja Simonič Korošak s sodelavci in arhitekt Andrej Šmit so v skrajnem severnem delu pokopališča s sodobnim pristopom subtilno stopili v pietetni prostor z novimi elementi (spomeniško obeležje s kostnico, interaktivna tabla), katerih rdeča nit je corten. (foto: arhiv ZVKDS, 2018)

Spominski park. (foto: Tomo Jeseničnik, 2018)

ZA USPEŠNO CELOVITO PRENOVO STAREGA POKOPALIŠČA NA PTUJU

Recepcija z ohranjenim gotskim vodnjakom in med gradnjo odkrit gotsko renesančni kamniti žleb za odvodnjavanje vode s strehe, ki je prezentiran kot muzejski eksponat. (foto: arhiv Memento, 2018)

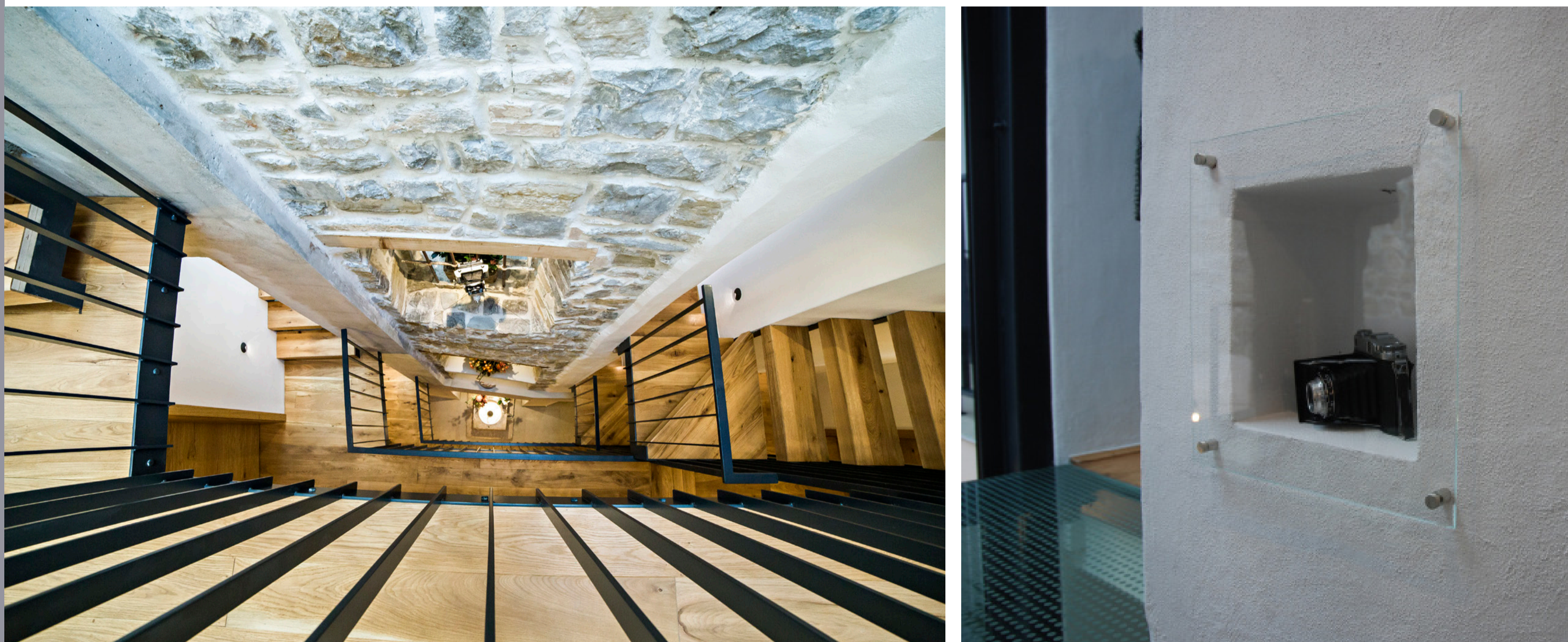
V najožjem jedru historičnega mesta Piran, v neposrednem zaledju Tartinijevega trga so v letih 2015 do 2018 obnovili tri srednjeveške, v zasnovi gotške stavbe. S prenovo so jih med seboj povezali v zanimivo arhitekturno celoto, ki je ohranila večino značilnosti stanovanjske piranske arhitekture. Lastniki so hiše med seboj poenotili s povsem sodobnimi konstrukcijskimi elementi in jim dali novo namembnost, ki je blizu stanovanjski. Poslopja so preuredili v manjši družinski hotel. Za sklop nove rabe so lastniki naredili še nekaj več. Ohranili so spomin na namembnost ene izmed stavb, v kateri je bil priljubljen fotoatelj starega očeta: Foto Piran. Marjan Tomšič se je s fotografsko dejavnostjo ukvarjal profesionalno in je bil v mestu in okolici znan fotograf. Zato je stavba brez nostalgčnosti oplemenitena s premično dediščino – predstavljeni so različni fotografski aparati kot most med nekdanj in danes. Kakor društvo Anbot iz istega mesta so lastniki povezali zgodovino kraja, družine in stavbe. Usmerili so se v butično drugačnost, unikatno ponudbo znotraj sredozemske turistične regije. Oblikovani so raznoliki prostori za sobivanje obiskovalcev in domačinov, ne pa za standardnega mimobežnega turista.

Levo: Marjan Tomšič in Anamarija Tomšič s prijateljico pred fotoateljejem Foto Piran. (foto: arhiv družine Tomšič)

Sredina: Anamarija Tomšič pri delu. (foto: arhiv družine Tomšič)

Desno: Klavdija Brkovič (rojena Tomšič) in sinova Jaka in Anže Šoba pred ohranjenim gotskim vodnjakom - šterna. Fotografija je nastala ob otvoritvi videoteka Šterna okoli leta 1990. Viden je nekdanji vhod v videoteko, kjer je danes vhod v hotel. (foto: arhiv družine Tomšič, 1990)

Levo: Stopnišče z razstavljenimi fotografskimi eksponati. (foto: arhiv Memento, 2018)

Desno: primer razstavljenega fotografskega aparata kot most med nekdanj in danes. (foto: Mojca Marjana Kovač, 2018)

Primeri enajstih hotelskih sob. (foto: arhiv Memento, 2018)

Pogled iz stopnišča na piranske hiše. (foto: arhiv Memento, 2018)

Terasa v nadstropju. (foto: arhiv Memento, 2018)

V Sloveniji je vedno več osveženih lastnikov, ki se zavedajo, da je prenova in ponovna uporaba kulturne dediščine prava pot za kakovostno življenje in za nove gospodarske izzive. Klavdija Brkovič, Anže Šoba in Jaka Šoba so se vrnili h koreninam, iz katerih se je razcvetelo simbolno novo drevo. S pomočjo arhitekta in konservatorjev so oživili več stavb v ožjem jedru urbanega kulturnega spomenika. Ustvarili so nove, povezane ambience za prijetno življenje v sredozemskem mestu in nadgradili spomin na nekdanji fotografski atelje.

Pogledi iz stopnišča na teraso. (foto: Mojca Marjana Kovač, 2018)

Levo: Bolniška ulica, vhod v hotel. (foto: Petra Ložar, 2018)

Sredina: Ulična fasada. (foto: Mojca Marjana Kovač, 2018)

Levo: Pogled iz hotela na Bolniško ulico. (foto: Mojca Marjana Kovač, 2018)

Levo: Pogled iz stopnišča na pokrito teraso. (foto: Mojca Marjana Kovač, 2018)

Sredina: Zasteklitev stopnišča. (foto: Mojca Marjana Kovač, 2018)

Levo: Novo stopnišče – vertikalna komunikacija. (foto: Mojca Marjana Kovač, 2018)

Pogled iz altane na cerkveni kompleks sv. Jurija. (foto: Mojca Marjana Kovač, 2018)

ZA USPEŠNO PRENOVO STAVB V DRUŽINSKI HOTEL

**SLOVENSKO
KONSERVATORSKO
DRUŠTVO**

*Association of Conservators of Cultural Heritage of Slovenia
Association des conservateurs du patrimoine culturel de Slovénie*

Avtorji besedil:

mag. Gojko Zupan

Fotografije:

arhiv ZVKDS OE Maribor
arhiv ZVKDS OE Nova Gorica
arhiv ZVKDS OE Novo mesto
arhiv ZVKDS OE Piran
INDOK, Ministrstvo za kulturo

Oblikovanje in priprava za tisk:

Barbara Lečnik, ZVKDS

Tisk plakatov:

Tabula, Tadej Kajzer s.p.

Tisk vabil:

Anolisgroup - mojatiskarna

Organizacija in izvedba razstave:

Slovensko konservatorsko društvo
Maj 2019

STELETOVA NAGRADA IN PRIZNANJA ZA LETO 2018

Matej Sternen: portret Franceta Stelèta; avtor neznan; leto neznano; črno-beli negativ na stekleni plošči; 10 x 15 cm; inv. št. 30314s (fototeka), Vir: INDOK, MK

Stelètov portret, ki ga je naslikal njegov prijatelj, slikar in restavrator Matej Sternen hrani Umetnostnozgodovinski inštitut Franceta Stelèta pri ZRC SAZU.